

**MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM JARAYONI UZVIYLIGINI
TA'MINLASHNING AHAMIYATI**

*Navoiy davlat pedagogika instituti
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti
maktabgacha talim yo'nalishi 2-kurs sirtqi 4A guruh talabasi*

Jonizoqova Bahora

*Navoiy davlat pedagogika instituti
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti
maktabgacha talim yo'nalishi 2-kurs sirtqi 4A guruh talabasi*

Shukurova Kamola

*Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti maktabgacha
talim yo'nalishi 2-kurs sirtqi 4A guruh talabasi*

G'afurova Shaxnoza

Annotatsiya. Maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim o'rtasidagi uzviylikni ta'minlashning zaruriyati, boshlang'ich ta'lim bosqichiga bola tayyorgarligining asosiy maqsadi va maktabgacha va boshlang'ich ta'limning uzluksizligi ta'minlashdagi ustuvor vazifalar va ularni xal qilish haqida fikrlar aks etgan.

Kalit so'zlar: ta'lim-tarbiya, ko'nikma, intellektual rivojlanish, sog'lom turmush tarzi, kognitiv rivojlanish, kompetensiya

Аннотация. В статье отражена необходимость обеспечения согласованности дошкольного и начального образования, основная цель подготовки ребенка к начальному образованию, приоритетные задачи по обеспечению преемственности дошкольного и начального образования и пути их решения.

Ключевые слова: образование, навыки, интеллектуальное развитие, здоровый образ жизни, когнитивное развитие, компетентность

Abstract. The article reflects the need to ensure consistency between preschool and primary education, the main goal of preparing a child for primary education, and priority tasks in ensuring the continuity of preschool and primary education and their solutions.

Key words: education, skills, intellectual development, healthy lifestyle, cognitive development, competence

Bugungi zamonning o'ziga xos xususiyati jamiyat va davlatning ijtimoiy sohani faol rivojlantirishga intilishi bo'lib, uning bir qismi insonning butun xayoti davomida

uzluksiz ta'lim olish imkoniyatini ta'minlaydigan har xil turdagi va shakldagi muassasalardagi ta'limdir.

Maktab va bolalar bog'chasi ta'lim tizimining ikkita bog'liq bo'g'inidir. Ta'limning eng muhim vazifasi va uning asosiy natijasi - bu maktabgacha va boshlangich maktabda bolaning jismoniy, hissiy va intellektual rivojlanishi uchun umumiy qulay sharoit yaratadigan uzluksiz va uzviy ta'lim jarayoni hisoblanadi. Kompleks xal etishni taqozo etuvchi eng muxim vazifalardan biri bu o'zaro uzviy yagona ta'lim jarayonini yaratishdan iborat. Uzluksizlik bu bilimlarning bosqichma-bosqich rivojlanishi va chuqurlashishini, aqliy faoliyatga qo'yiladigan talablarning murakkablashishini, shaxsiy va ijtimoiy xulq-atvorning shakllanishini ta'minlaydi. Maktabgacha ta'lim guruhi va boshlangich maktab o'rtasida uzviylikni o'rnatish maktabgacha va boshlangich maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalash va o'qitish uchun sharoitlarni yaqinlashtirishga yordam beradi.

Ta'kidlash joizki, maktab bolalar hayotida keskin o'zgarishlar qilmasligi kerak. Bola o'quvchi bo'lsada, kechagi ishini bugun ham davom ettirishi kerak. Uning hayotida yangi bilimlar asta-sekin paydo bo'lishi muxim omillardan biri sanaladi. Boshlangich ta'lim bosqichiga bola tayyorgarligining asosiy maqsadi maktabgacha yoshdagi bolada ta'lim faoliyatini o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan fazilatlarni shakllantirish bo'lishi kerak. Masalan: qiziquvchanlik, tashabbuskorlik, mustaqillik, o'zboshimchalik, bolaning o'zini ijodiy namoyon etishi va boshqalar Ayni paytda, shuni yodda tutish kerakki, bog'cha va boshlangich ta'lim bosqichlari o'rtasidagi uzluksizlikni faqat bolalarni o'rganishga tayyorlash deb tushunilmasligi kerak.

Bolaning maktabda o'qishga maxsus va umumiy tayyorgarligini farqlash kerak. Maxsus tayyorgarlik, birinchi navbatda, ona tili, matematika kabi maktab fanlarini o'rganish uchun asos bo'lgan bilim, g'oya va ko'nikmalar bilan belgilanadi. Umumiy tayyorgarlik uning jismoniy va aqliy rivojlanishi bilan belgilanadi. Jismoniy tayyorgarlik - bu bolaning sog'lig'ining yaxshi holati, chidamliligi, salbiy ta'sirlarga chidamliligi; normal antropometrik ma'lumotlar (bo'yi, vazni, ko'krak atrofi), motorika sohasining yaxshi darajada rivojlanishi, qo'lning yozishni talab qiladigan kichik, aniq va xilma-xil harakatlarni bajarishga tayyorligi; madaniy va gigiyenik malakalarning yetarli darajada rivojlani va hokazo. Jismoniy rivojlangan bola maktabda tizimli ta'lim bilan bog'liq qiyinchiliklarni osonroq yengadi. Psixologik tayyorgarlik deganda, birinchi navbatda, aqliy rivojlanish darajasi tushuniladi. Katta maktabgacha yoshning oxiriga kelib, bolalar atrof-muhit, odamlar hayoti, tabiat to'g'risida sezilarli bilimlarga ega bo'ladilar. Ushbu bilimlarning ko'lami bolalar bog'chasi dasturi bilan belgilanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalar alohida ma'lumotni emas, balki o'zaro bog'liq bo'lgan bilimlar tizimini o'zlashtirishlari muhim bo'lib, ularning kognitiv qiziqishlarini rivojlantirishda bu katta ahamiyatga egadir hamda maktabda bolalarda turli xil ta'lim qiziqishlarini shakllantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi kundagi maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyati tahlili shundan dalolat bermoqdaki, eng yangi zamonaviy axborot texnologiyalarini, yuqori darajadagi akselaratsiya jarayonlarining jadallashuvi sog'lom, faol, barkamol ijtimoiy moslashtirilgan bola shaxsini tarbiyalash, shuningdek kelgusidagi muvaffaqiyatli o'quv faoliyati uchun shart-sharoitlarni yaratish va bolalarni boshlang'ich ta'limga sifatli tayyorlash masalasiga jiddiy e'tibor qaratish lozimligini ko'rsatadi. Buning uchun esa avvalo biz maktabgacha ta'lim tashkiloti, maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikni to'g'ri yo'lga qo'yishimiz lozim.

Bog'cha, oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni quyidagi ish turlari orqali tashkillashtirishni taklif qilaman:

1. Umumiy ota-onalar yig'ilishi: ota-onalarni maktabning asosiy talablari, bolalar bog'chasining olib borilayotgan ish mazmuni bilan tanishtirish, shaxsni rivojlantirish konsepsiyasining asosiy qoidalarini tushuntirish, bolalarni tarbiyalashning asosiy pedagogik, psixologik, tibbiy jihatlari haqida ma'lumot berish.
2. Guruhdagi ota-onalar yig'ilishi, bu umumiy muammolarni aniqlashtirishga, bolaning maktabga tayyorligini aniqlashning diagnostika usullariga e'tibor berishga imkon beradi. Pedagoglar bolalar bilan ishlash natijalari haqida gapiradilar, bolalar asarlari ko'rgazmalari, badiiy havaskorlik konserti va boshqalarni tashkil etish orqali bolalarning yutuqlarini namoyish etadilar;

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli farmoni.
2. O'zbekiston respublikasi vazirlar mahkamasining 2020-yil 22-dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 802-sonli qaror
3. Qodirova F., Sh. Toshpo'latova, N. Qayumova, M. A'zamova Maktabgacha pedagogika. – T.: Tafakkur. 2019.